

Minister talte, thi den ærede Forslagsstiller har ved sin Motivering i den Grad paatrykt Sagen dette Heilighedspræg, som maaskee ikke havde været nødvendigt, netop efter hvad han selv nævnte om, hvad der tidligere er kommet frem i Rigsdagen; netop han har i høieste Grad stemplet Loven som en Heilighedslov, fremkaldt ved den Begivenhed, der har fundet Sted med Hensyn til en enkelt Mand. Det gaaer derfor ikke an aldeles at lade dette Forhold uomtalt; det er noget kildent, og det er umuligt at berøre det, uden at sige Noget, som maa støde til den ene eller til den anden Side, men det faaer saa være, siden det er nødvendigt at sige et Par Ord derom. Jeg beklager — det siger jeg ligefremt og oprigtigt — den Regjeringshandling, hvorved Pastor Virkedal er afflediget; jeg beklager den, fordi jeg ikke kan finde den stemmende med Grundlovens Mand, og fordi den i kirkepolitisk Henseende er mislig. Efter min Overbeviisning er det ikke en hensigtsmæssig Veie at benytte Affledigelsesretten, naar en Mand, der udenfor Repræsentationen er Embedsmand, i Rigsdagen udtaler Noget, som vækker Anstød, thi her sidde ikke Embedsmænd eller Borgere eller Bønder, her sidde Rigsdagsmænd, Medlemmer af Folkerepræsentationen. Medlemmer af Folkerepræsentationen ere for deres Ytringer i Thinget undergivne Formanden, og de ere i yderste Fald, dersom dertil findes tilstrækkelig Anledning, dersom vedkommende Thing giver sit Samtykke dertil, undergivne Domstolene. Efter min Overbeviisning er det en mislig og betænkkelig Veie, naar man forbigaaende denne Veie holder sig til dem som Embedsmænd og lader dem som Embedsmænd undgaae for det, de have sagt paa Rigsdagen. Hvad der saaledes efter min Overbeviisning i Almindelighed er en mislig og betænkkelig Veie, det er det i forholdet Grad, naar det gjælder en Præst. Naar en Præst kan være Rigsdagsmand, er han efter min Mening en af de Embedsmænd, der mindst for Ytringer, brugte paa Rigsdagen, skulde afflediges ad administrativ Veie; det er en Anstuelse, som jeg har vedkjendt mig før, og som jeg fremdeles vedstaaer. Men Affledigelsen har fundet Sted. Følger nu heraf, at man strax skal være betænkt paa en Lov,

der tager særligt Hensyn til den eiendommelige Situation, der er fremkommen ved en saadan Mand's Affledigelse? Dette vilde jeg paa den anden Side ansee for et endnu større Misgreb fra Repræsentationens Side. Vi maae langt snarere, hvad denne enkelte Mand angaaer, ønske, at det vil kunne lykkes Administrationen ved en rolig og besindig Fremgangsmaade, navnlig fra selve den paagældende Mand's Side, at overvinde den fremkommende Vanskelighed uden nogensomhelst Lov. Jeg personlig vilde ønske, at den Tid ikke maa være for fjern, da den affledigede Præst ved sin Færd gjør sig det muligt at indtræde som Embedsmand i Folketirken. (Hale: Det lader sig ikke gjøre.) Dette er den naturlige Løsning af Vanskeligheden for denne Mand's Vedkommende, og hans Venner skulde raade ham til at gjøre det muligt. Derimod vilde jeg ansee det for uheldigt, om Lovgivningsmagten skulde sættes i Bevægelse af den Grund med Hensyn til Ordningen af Kirkeforholdene. Det blev i fuldeste Maade en Heilighedslov, en Lov, der tilfidsatte Folketirkens Krav for at tage Hensyn til et enkelt Individ's særegne Stilling. Skulde nogen Lov paa naturlig Maade fremkomme ved denne Leilighed, skulde det snarere være en Lov om de Vilkaar, hvorunder en Præst overhovedet skulde kunne afflediges ad administrativ Veie. I en vis Forstand kan Heiligheden naturligtvis med Føie siges at fremkalde en Lov, idet den gjør opmærksom paa, at der er Noget, hvortil der føles Trang; men selve Loven maa ikke have Heilighedens Stempel. Jeg kunde tænke mig, at den høitærede Minister under de forhaanden-værende Forhold vilde optage sig det Spørgsmaal, hvilke særegne Forholdsregler der kunde være at iagttage, naar en Præst undtagelsesviis skulde fjernes imod hans Villie ad administrativ Veie. Jeg vil ikke sige, at det nærværende Dieblif i og for sig er det heldigste til denne Sags Overveielse og Behandling; men det vilde i ethvert Fald være et Spørgsmaal, som jeg finder naturligt kunde fremgaae af, hvad der er skeet. Derimod maatte jeg særdeles beklage, om en saadan administrativ Act skulde føre til Lovgivningsforanstaltninger af den Art, som her foreslaaes. Sagen kunde i mange Enkeltheder behandles nærmere; men ved denne første Be-